

Yayına Geliş Tarihi: 15/07/2024
Yayına Kabul Tarihi: 21/10/2024
Online Yayın Tarihi: 29/12/2024

Meriç Uluslararası Sosyal ve Stratejik
Araştırmalar Dergisi
Cilt:8, Sayı:3, Yıl:2024, Sayfa:243-258
ISSN: 2587-2206

ARAŞTIRMA MAKALESİ/RESEARCH ARTICLE

YEREL GAZETECİLERİN YAPAY ZEKÂYI KULLANIM DURUMU: YOZGAT YEREL GAZETE ÇALIŞANLARI ÖRNEĞİ¹

Betül SABAHCİ²

Özet

Yapay zekânın tanımı, bilgisayarlar tarafından yapılan akıllıca davranışlar olarak yapılabilmektedir. Yapay zekânın amacı ise insan zekâsı ile yapılabilecek işlemleri makinaların yapabilmesini sağlamaktır. Yapay zekânın gazetecilik alanında kullanımı yeni olmasına rağmen, gün geçtikçe de artan bir durum olmaktadır ve yapay zekâ teknolojisi, gazetecilik alanını ve haber üretim sürecini dönüştürmeye devam etmektedir. Gazetecilik alanında kullanılan teknolojilerin çeşitlenmesi, alanın hem dönüşmesini hem de zenginleşmesini sağlamaktadır. Bu çalışmanın amacı, Yozgat İleri Gazetesi ve Yozgat Çamlık Gazetesi çalışanları özelinde, yerel olarak çalışan gazetecilerin yapay zekâyı kullanım durumlarını incelemektir. Ayrıca bu çalışmada, yerel gazetecilerin yapay zekâyı en çok hangi haberlerde ve hangi sıklıkta kullandıklarını belirlemek de amaçlanmaktadır. Bunların dışında, çalışma, iki farklı yerel gazetenin yapay zekâyı kullanım durumlarının karşılaştırma amacını da taşımaktadır. Çalışmayı yürütmek için yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşme yöntemi kullanılmıştır. Yapılmış olan çalışmada, Yozgat İleri Gazetesi ve Yozgat Çamlık Gazetesi çalışanlarının yapay zekâyı sık sık kullandıkları belirlenmiştir. Özellikle “Yapay zekâyı en çok hangi haberlerde kullanıyorsunuz?” sorusuna cevap olarak ise gazeteciler “Rutin haberleri oluştururken daha çok bu uygulamaya başvurduklarını” belirtmişlerdir. Sayfa tasarımı konusu da yapay zekâyı başvurdukları ayrı bir çalışma alanı olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, Gazetecilik, Yeni Medya ve Derinlemesine Görüşme

¹ Bu çalışma 29-31 Mayıs 2024 tarihlerinde yapılan 5. Uluslararası Medya Çalışmaları Sempozyumu’nda sunulmuştur.

² Doç.Dr. Yozgat Bozok Üniversitesi, İletişim Fakültesi, E-mail: betul.sabahci@bozok.edu.tr
ORCID ID: 0000-0003-4178-5353

Atf/Citation: Sabahçı B. (2024). Yerel Gazetecilerin Yapay Zekâyı Kullanım Durumu: Yozgat Yerel Gazete Çalışanları Örneği. *Meriç Uluslararası Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 8(3), 243-258.

USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE BY LOCAL JOURNALISTS: THE CASE OF YOZGAT LOCAL NEWSPAPER EMPLOYEES

Abstract

Artificial intelligence can be defined as intelligent behavior by computers. The aim of artificial intelligence is to enable machines to perform operations that can be done with human intelligence. Although the use of artificial intelligence in journalism is new, it is increasing day by day and artificial intelligence technology continues to transform the field of journalism and the news production process. The diversification of technologies used in the field of journalism both transforms and enriches the field. The aim of this study is to examine the use of artificial intelligence by local journalists working in Yozgat İleri Newspaper and Yozgat Çamlık Newspaper. In addition, this study also aims to determine in which news items local journalists use artificial intelligence the most and how often they use it. Apart from these, the study also aims to compare the use of artificial intelligence in two different local newspapers. Semi-structured in-depth interview method was used to conduct the study. In the study, it was determined that the employees of Yozgat İleri Newspaper and Yozgat Çamlık Newspaper frequently use artificial intelligence. In particular, in response to the question "In which news do you use artificial intelligence the most?", journalists stated that "They mostly use this application while creating routine news". Page design was also identified as a separate work area where they used artificial intelligence.

Keywords: Artificial Intelligence, Journalism, New Media and In-Depth Interview.

GİRİŞ

İnsanlar ve robotlar arasındaki iletişimin bugün geldiği nokta, insanlar yerine düşünebilen ve birçok alanda farklı komutları uygulayabilen yapay zekâyı işaret etmektedir. Yeni iletişim teknolojilerinin hızla gelişmesiyle oluşan yapay zekâ uygulamaları, günümüzde gazetecilik alanında kullanım yerini yine çok hızlı bir şekilde bulmuştur.

Haber üretimi ve içeriğinin oluşturulması aşamalarında son teknolojik gelişme olarak görülebilen yapay zekâ temelli teknolojiler, özellikle haber sitelerine metin oluşturmak için kullanılmaktadır. Yapay zekânın sık kullanılması sonucunda ise veri gazeteciliği, robot spikerle algoritmik haber ve robot muhabirler gibi kavramlar ortaya çıkmaktadır. Yapay zekânın işlemleri kolay bir şekilde yapması, haber merkezlerine zaman ve mekândan tasarruf ettirmekte ve yapay zekâ temelli uygulamalar gazetecilik alanında yerleşmeye başlamaktadır (Yeniceler Kortak, 2022: 700).

Yapay zekâ teknolojisi ayrıca, doğal dil işleme (NLP) teknolojileriyle birlikte kullanılmasıyla, otomatik bir şekilde metin oluşturma ve metni düzenleme gibi işlemlerde de kullanılabilir. Bu işlem, gazetecilerin haber yazma aşamasında, daha doğru ve daha hızlı haber yapmalarına

yardımcı olabilmektedir. Öte yandan, yapay zekâ, derin öğrenme teknikleri ve makine öğrenmesi ile birleştirildiğinde, belli bir konu hakkında daha geniş açılı bir resim çizmek için pek çok veriyi analiz edebilir ve bu işlem de gazetecilerin daha kapsamlı bir şekilde haberler yazmalarına yardımcı olabilir (Özsalih, 2023: 537).

Diğer yandan, gazetecilik mesleğinde yapay zekâ denildiği zaman, temel olarak akla gelen otomatik gazetecilik, algoritmali gazetecilik, büyük veri gazeteciliği veya kişiselleştirilmiş haber içerikleri ve veriye dayanan gazetecilik biçimleri ya da haber üretim sürecinin tamamını kişiselleştiren algoritmalar (Etike, 2023:594).

Gazetecilikte yapay zekânın bizzat gazeteciler tarafından ele alınması bazı konularda bir perspektif sunmaktadır. Örneğin, gazetecilerin, mesleğin sınırlarının yapay zekâ gibi dış teknolojiler tarafından nasıl değiştirildiğini görmeleri onlar için bir bakış açısı oluşturmaktadır. Özellikle, yapay zekânın yapaylığının gazeteciliği temel kavramlarına nasıl meydan okuduğu araştırılmaktadır. Yapay zekânın gazetecilikte kullanımına ilişkin tartışmalar genellikle daha varoluşsal krizlerin altını da çizmektedir (Moran & Shaikh, 2022: 1758).

Yapay zekâ uygulamasının kullanımı, ulusal gazeteciler için ne kadar önemli ise yerel gazeteciler için de bir o kadar önemli olmaktadır. Yerel gazeteler; hem orada yaşayan insanlar için değerlidir, hem de memleketinden uzak şehirde yaşayan birisinin, memleketinde gelişen olayları takip etmesi açısından olanak tanır (Hess & Waller, 2017: 5). Bu nedenle, yerel gazete çalışanları da yapay zekâ teknolojisi konusunda eğitim alarak kendilerini yetiştirmelidir. Böylece gazeteciler arasında uygulamanın doğru kullanılması da sağlanabilir.

Araştırmada Yozgat ili özelinde yerel gazetecilerle derinlemesine görüşme yapılarak onların yapay zekâ kullanımları ile ilgili bilgi alınmıştır. Bu sayede yerelde çalışan gazetecilerin yapay zekâ ile ilgili görüşleri yüz yüze görüşmeler yapılarak birebir alınmıştır. Çalışma ilk olarak bu açıdan önem taşımaktadır. İkinci olarak, literatür taraması yapıldığında, yerel gazetecilerin yapay zekâyı kullanım durumlarını inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Yine araştırma, şimdiye kadar yapılmış olan çalışmalardan farklı bir noktaya odaklanmış olması nedeniyle de önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca araştırmanın diğer çalışmalardan bir farkı da derinlemesine görüşmelerin sadece yerel gazetecilere yapılmış olmasıdır. Bu nedenle çalışmada, Yozgat ili örneğinde, yerel gazetecilerin yapay zekâyı nasıl kullandıkları da ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bunların dışında, çalışmada karşılaştırma yapmak için Yozgat ilindeki iki farklı yerel gazete

çalışanları ile derinlemesine görüşme yapılmıştır.

1.LİTERATÜR TARAMASI

1.1.Yerel Gazetecilik

Yerel gazeteler, Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde, Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet'in kurulduğu ilk dönemlerde çok önemli siyasi işlevler gerçekleştirmiştir. Yerel gazete kavramı olarak, bulunduğu ilde ve çevre illerdeki gelişmeleri halka aktaran, o ildeki halkın yaşam şartlarına ve ilin özelliklerine göre haberlerini hazırlayan iletişim aracıdır.

Günümüzde ise yerel gazetelerin demokrasinin doğal gelişimine katkıda bulunması, yayınlandığı şehrin sorunları ve bu sorunların çözüm yollarını tartışan bir ortam oluşturması, okuyucularının bilgi düzeyini ve ufkunu genişleterek yerel anlamda ilerlemeyi hızlandırması beklenmektedir. Fakat yerel gazeteler uzun yıllardır birçok olumsuzlukla mücadele ederek yaşam savaşı veren kurumlar haline gelmiş durumdadır. Sermayenin yetersizliği, yasal sorunlar ve sermaye yapısından kaynaklanan sorunlar, nitelikli eleman istihdamı ve teknik altyapı sorunu, ilan ve reklam gelirinin yetersiz kalması, düşük tiraj, haber ve görsel malzeme temin ederken karşılaşılan zorluklar gibi pek çok ana sorun yerel basın için asıl işlevini yerine getirememesine ve kapanmasına bile yol açabilmektedir (Şeker, 2005: 102).

Yerel gazeteler, internet ortamına aktarıldıktan sonra daha fazla okuyucuya ulaşma imkânına kavuşmuştur. Bunun dışında, matbaa ve dağıtımdan kaynaklanan sorunlardan da kurtulmuşlardır.

Gazetecilik uygulamalarının internet ortamında gerçekleştirildiği ve bu ortamın kendine özgü nitelikleri doğrultusunda haberciliğin yeni bir türü olarak başlayan ve gelişen internet gazeteciliği, yaygın basında olduğu gibi yerel basın açısından da dönüştürücü potansiyeller sağlamaktadır (Gürcan ve Bekiroğlu, 2007: 23). Ancak burada yerel gazetelerin internet gazeteciliğinin özelliklerini bilen ve bunu fırsata dönüştürebilen nitelikli eleman istihdamı sorunu ortaya çıkmaktadır. Yerel gazetelerin birçoğu, bu sorunu aşmak için internet gazeteciliğinin sunduğu imkânları kullanmayı bilen gazetecilerle çalışmıştır.

Yapay zekâ ise yerel gazeteciliğin insan kaynağı sorununa çare olması yönüyle önem kazanmaktadır. Yerel gazeteler mali sıkıntı yaşadığı için az sayıda insan ile çalışmak zorunda kalmaktadır. Gazetelerin az sayıdaki insan kaynağı ile idare edebilmesi yerel gazetecilik için çok önemlidir.

Yerel gazetelerdeki insan kaynağının birçok yapabildiği işi yapay zekâ teknolojisi üstlenmektedir. En önemlisi, yerel haber kuruluşlarının ikincil destek için yapay zekânın benimsenmesi gerekmektedir. Bu sayede

teknoloji, altyapı, insan kaynakları gibi tedarik açısından değer zincirindeki faaliyetler yerel gazetecilik açısından sorun olmaktan çıkabilir (Wilczek, Haim & Thurman, 2024: 208).

1.2.Yapay Zekâ ve Gazetecilik

İnternet çağı, hızlı olmanın son derece önemli hale geldiği bir iletişim evrenidir. Sınırsız bir veri paylaşımının bulunduğu bu çağda, haber için zaman yönetimi kavramı daha belirgin hale gelmektedir. Bu bakımdan, binlerce verinin veya haberin anında düzenlenmesi ve kamuya iletilmesi önem kazanmaktadır. Bu günlerde bu alan yapay zekâ teknolojisini içeren robotların da yardımı ile doldurulmaya başlanmıştır.

Teknolojinin sürekli bir biçimde kendisini yenilemesi ve bu yeniliklerin toplumun bütün alanlarında etkisini göstermesi sonucunda birçok uygulama ortaya çıkmıştır. Yapay zekâyâ bağlı sistemler de teknolojinin bu yeni uygulamalarından birini oluşturmaktadır. Bu sistemler, esasen insan zihninin yapmakta olduğu işlemleri, insan zihnine gerek olmadan gerçekleştirmeye dayanır. İnsan zihninin taklit edilmesiyle oluşan işlemleri derin öğrenme, doğal dil işleme ve makine öğrenmesi gibi türlü alt dallarıyla gerçekleştiren yapay zekâ teknolojisi, eğitilebilir ve öğretilbilir bir biçimde tasarlanmıştır. Bu uygulamalar ayrıca önceden yaptıkları yanlışları bir daha yapmamak üzere programlanabilmeleri ve buna dayanarak da giderek hatanın oluşmamasını sağlayan bir şekilde işleyişlerini sürdürmektedir. Yapay zekâ ile yapılan işlemlerin, insan eliyle gerçekleşen işlemlerle karşılaştırıldığında, daha yüksek hızda ve daha az maliyette olması da bu teknolojileri artan bir şekilde kullanılabilir hale getirmiştir (Özçağlayan ve Yeniceler Kortak, 2023: 701).

Yapay zekâ, içerik oluşturuculara hedef kitesinde yankı uyandıracak kişiselleştirilmiş içerik oluşturmak için ihtiyaç duydukları araçları sağlayarak içerik oluşturmada yaratıcılığı, verimliliği, üretkenliği ve yeniliği artırmaktadır. Teknoloji ilerlemeye devam ettikçe yapay zekânın içerik oluşturmada daha da önemli bir rol oynaması beklenebilir. Yapay zekâ ile yaratıcı fikirler verimli bir şekilde üretilebilir ve yüksek kaliteli içerik üretimi geliştirilebilir. Yapay zekâ, emek gerektiren görevleri yerine getirebilen, daha yaratıcı ve yenilikçi yaklaşımlara olanak tanıyan bir uygulamadır. Bu nedenle yapay zekâ içerik oluşturma da dâhil olmak üzere modern yaşamın çeşitli yönlerini hızla dönüştürmektedir (Güzeldemirci, 2024: 49).

Yapılan araştırmalar, yapay zekânın gazetecilikte kullanılmasında birçok fayda veya katkı olduğunu göstermektedir:

-Haber tespiti: Yapay zekâ, veri toplama, kategorilere göre seçim yapma ve yapısal gruplandırma yoluyla düzinelerce kaynağı izleme yeteneğine sahiptir. Bu nedenle, birkaç anahtar kelime ile son dakika haberlerini belirlemek ve onları kategoriler haline getirme işlemi kolaylaşmaktadır.

-Gazetecilik metnlerinin otomatik olarak üretilmesi: Bu uygulama, gazeteciliğe zaman ve kaynak tasarrufu sağlamıştır.

-Bilginin kişiselleştirilmesi: Kişiselleştirme, uzman haberciler için giderek daha popüler bir teknik haline dönüşmüştür ve bu işlem gazetecilerin dışı bağımlılığını da azaltmaktadır.

-Yanlış bilgilendirmeye mücadele: Yapay zekânın zararlı kullanımı, derin sahtekârlıkların yaratılmasına olanak tanır. Ancak haberlere olan güvenin azalmaması için zararlı kullanımlara karşı mücadeleye katkı sağlamaktadır.

-Gazetecilik için geliştirilen sanal asistanlar ve sunucular: Bu tür teknolojik yenilikler gazetecileri her konuda asiste etmektedir (Tejedor & Vila, 2021: 832). Dolayısıyla alanın zenginleşmesi; yalnızca kaynak açısından olmamaktadır. Yapay zekâ uygulaması ile gazetecilik alanı, hız, veri toplama, verilere hızlı ulaşma, haber yazmada standart oluşturulması gibi kazanımlar da elde etmiştir.

Günümüzde ise gerek dünyada gerekse Türkiye’de gazetecilik alanında yapay zekâ uygulamasından aktif bir şekilde faydalanılmaktadır. Yapay zekâ ve gazetecilik pratiklerine yönelik olarak sektörde en sık kullanılan uygulama robot gazeteciliğidir. Robot gazetecilik uygulamalarına ise örnek olarak, otomatik haber içerik üretimi, haber trend araştırmaları, kişiselleştirilmiş haber dağıtımını gibi işlemlerden bahsedilebilir. Dünyada robot gazetecilik adına çok büyük yatırımlar yapılmaktadır. Bunun nedeni, insan gücünün ve hızının yetemediği yerde robotların etkin ve hızlı uygulamalar olarak devreye girmesidir (Şahin Başfıncı ve Koç, 2023: 140).

Ülkemizde de Anadolu Ajansı dâhil, diğer ajanslarda, ulusal ve yerel gazetecilikte yapay zekâ sıkça kullanılan bir araç olmaktadır. Özellikle haber metninin oluşturulmasında yapay zekâ teknolojisi gazetecilere çok büyük kolaylık sunmaktadır.

Bugün robotlara kadar gelmiş olan habercilik tarihi, haberin dağıtım şekli açısından uzun bir yol olarak günümüzde oluşun teknolojik yeniliklerin bir sonucudur. Henüz internetin řu anki varlığının hayal bile edilmediği

dönemlerde haberlerin kamuoyuna kâğıt olarak aktarıldığı ve zaman içerisinde iletişim araçlarının gelişme göstermesi ile büyük bir dönüşüm yaşamıştır. Bu gelişmeler, her iletişimsel yeniliğin, kendisinden sonra gelenleri daha da geliştirmesiyle mümkün olabilmektedir (Öztürk Çelebi, 2024: 141).

2.ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

Çalışma, literatür taraması ve uygulama bölümleri olarak iki bölüm şeklinde tasarlanmıştır. Çalışmanın literatür taraması bölümünde, öncelikle yapay zekânın ne olduğu tanımlanmıştır ve gazetecilik alanında yapay zekânın kullanım amaçları ve bu teknolojiyi kullanım durumları tartışılmıştır. Çalışmanın ikinci bölümü olan uygulama bölümünde ise gazetecilerle birebir görüşmeler yapılarak konu ile ilgili görüşleri ve özellikle bu noktada yaptıkları uygulamalar hakkında bilgi alınmıştır. Araştırmanın sonunda ise elde edilen bulgular tartışılarak konunun açıklığa kavuşturulması sağlanmıştır. Çalışmayı yürütebilmek için derinlemesine görüşme yöntemi kullanılmıştır.

Derinlemesine görüşme, insanların kişisel duyguları hakkında konuşmalarını sağlamak için etkili olan bir nitel yöntemdir ve görüşme esnasında görüşler ve deneyimler ortaya çıkarılmaktadır. Bu aynı zamanda araştırmacıya, insanların dünyayı nasıl yorumladıkları ve düzenledikleri hakkında fikir edinmek için bir fırsat sunmaktadır (Milena, Dainora & Alin, 2008: 1279).

Derinlemesine görüşme yöntemlerinden olan yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşme yöntemi kullanılarak yapılan bu çalışmada, Yozgat İleri Gazetesi ve Yozgat Çamlık Gazetesi çalışanlarının yapay zekâyı kullanım durumları incelenmiştir.

Yapılandırılmış görüşme teknikleri, açık uçlu ve kapalı uçlu soruların görüşmecilere yöneltildiği, belirli bir plan dâhilinde soruların sorulduğu yöntemlerdendir. Bu görüşme esnasında, araştırmacı ile görüşmeci arasında araştırma konusu ile ilgili genel bir diyalog kurulmaktadır (Uslu ve Demir, 2023: 292).

Araştırma sürecinde gazetecilerin görüşlerinin yüz yüze alınmasına özellikle dikkat edilmiştir. Görüşmeye gidilmeden önce yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşme yönteminin gereği olarak sorular hazırlanmıştır. Görüşme esnasında ise görüşmenin seyrine göre farklı sorular ve cevaplar oluşturulmuştur. Görüşmeden elde edilen veriler ses kayıt cihazında toplanarak çözümlenmiş ve değerlendirilerek yazıya dökülmüştür.

3.ARAŞTIRMA SINIRLILIKLARI VE VERİ TOPLAMA

Araştırma, Yozgat ilinde bulunan İleri Gazetesi ve Çamlık Gazetesi çalışanları ile sınırlandırılmıştır. İleri Gazetesi ve Çamlık Gazetesi çalışanlarına yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşme yöntemi kullanılarak yapay zekâyı hangi durumlarda, özellikle hangi haberlerde ve ne kadar sıklıkla kullandıkları sorulmuştur. Çalışmada araştırmaya dâhil edilecek gazeteler belirlenirken; Yozgat ilinde diğerlerine göre daha çok okunan gazete olması ve sayfaların güncellenmesi bakımından daha aktif gazeteler olması göz önünde bulundurulmuştur.

Araştırma sürecinde, her iki gazete çalışanlarından 4'er kişi, toplamda 8 kişi ile görüşülmüştür.

3.1. Araştırma Soruları:

- Yapay zekâyı en çok gazetecilik alanında hangi amaç için kullanıyorsunuz?
- Yapay zekâyı en çok hangi haber türünde kullanıyorsunuz?
- Yapay zekâyı hangi sıklıkta kullanıyorsunuz?
- Gazete çalışanlarının hepsi yapay zekâyı kullanabilir durumda mı kullanıyorlar mı?
- Yapay zekâ sizce gazetecilik için olumlu bir gelişme midir?
- Olayla ilgili bilgileri verdikten sonra yapay zekâ kaç dakikada haber oluşturabiliyor?
- Yapay zekâ haber yazarken işinizi ne kadar ve nasıl kolaylaştırıyor?
- Haberi yapay zekâ yazdıktan sonra üzerinde düzeltme yapma ihtiyacı hissediyor musunuz?
- Sizce yapay zekâ ileride gazetecilik mesleğini yapanların yerini alır mı?

3.2. İncelenen Gazeteler Hakkında Bilgi

-Yozgat İleri Gazetesi

1967 yılında Aydın'ın Çine ilçesinde kurulmuş olan İleri Gazetesi, 1973'te Yozgat'a taşınmıştır. İleri Gazetesi Yozgat ilinin ilk ofset baskılı ve vasıflı gazetesi olma niteliğine sahiptir ve günlük olarak yayımlanabilen 6 gazete içerisinden en uzun soluklu olan gazetedir. Gazetenin, 2022 yılında imtiyaz sahibi değişmiştir. Daha önce düz ofsette basılmakta olan gazete, şu anda Ankara'da web ofset tekniği ile basılmaktadır. Yozgat merkezde ve ilçelerindeki bayilerde satılmaya devam etmektedir. Gazetede düzenli olarak

yerel haberlere yer verilmektedir. Yozgat merkez ve 13 ilçesindeki gelişmeler takip edilerek, gazetede haber haline getirilmektedir. Güncel, ekonomi, eğitim, sağlık, spor, siyaset gibi haberlerin yer aldığı gazetede gece saat 24.00 itibari ile ilerigazetesi.com.tr internet sayfasında yer almaya başlamaktadır (Gürgen, Haber Üsküdar, 2022).

-Yozgat Çamlık Gazetesi

Yozgat Yenigün Gazetesi'ni bünyesine dâhil ederek, Basın İlan Kurumu kriterlerine göre "vasıflı" gazete hüviyetine kavuşan ve 10 Kasım 2017 tarihinde isim değişikliği onaylanan "*Yozgat Çamlık Gazetesi*" bugünden itibaren yeni yayın hayatına başlamıştır.

Yozgat Çamlık Gazetesi, yeni kadrosu, yeni yayın ilkesi, yeni içeriği ve basın-yayın ilkelerine saygılı duruşu ile yeni yayın hayatını 27 Kasım 2017 tarihinden itibaren güncellemiştir. Yaklaşık üç yıl önce Yozgat Çamlık Gazetesi'ni Yozgat basın hayatına kazandıran Gimat Grubu Yönetim Kurulu Başkanı Zafer Özışık, daha sonra basın sektöründe de yenilenme hareketini başlatarak yepyeni bir sürecin fitilini ateşledi. İlk olarak başarılı gazeteci Tarık Yılmaz'ı Yozgat Çamlık Gazetesi bünyesine kazandıran Özışık, sonrasında gazetenin Basın İlan Kurumu kriterlerine göre vasıflı bir gazete olmasını sağlayacak yeni bir adım attı. Basın İlan Kurumu'nun 10 Kasım 2017 tarihinde gerçekleştirdiği yönetim kurulu kararı ile Yozgat Yenigün Gazetesi'nin ismi "*Yozgat Çamlık Gazetesi*" oldu. Özışık'ın basın sektöründe başlattığı yeni süreç, farklı bir Çamlık Gazetesi'nin de temellerini attı. Yazı işleri Müdürü Tarık Yılmaz yönetimindeki Çamlık Gazetesi, 27 Kasım 2017 tarihinden itibaren günlük, vasıflı bir gazete olarak yayım hayatına devam etmektedir (Çamlık Gündem, 2017).

4.BULGULAR**Tablo 1: Yozgat İleri ve Çamlık Gazetesi Çalışanlarının Cevaplarının Karşılaştırması**

Sorular	Yozgat İleri Gazetesi	Yozgat Çamlık Gazetesi
Yapay zekâyı en çok gazetecilik alanında hangi amaç için kullanıyorsunuz?	Haber başlıklarında	Haber üretim sürecinde
Yapay zekâyı en çok hangi haber türünde kullanıyorsunuz?	Spor, finans, hava durumu gibi rutin haberlerde	Her türlü haberde
Yapay zekâyı hangi sıklıkta kullanıyorsunuz?	Her gün sıklıkla	Gün içerisinde daha az
Gazete çalışanlarının hepsi yapay zekâyı kullanabilir durumda mı kullanıyorlar mı?	Daha çok haber sitesi haber ekleyenler	Hemen hemen herkes
Yapay zekâ sizce gazetecilik için olumlu bir gelişme midir?	Evet, ancak sık kullanıldığında haberler birbirine benzer olabilir	Evet, ancak sık kullanıldığında haberler birbirine benzer olabilir
Olayla ilgili bilgileri verdikten sonra yapay zekâ kaç dakikada haber oluşturabiliyor?	1-2 dakika	1-2 dakika
Yapay zekâ haber yazarken işinizi ne kadar ve nasıl kolaylaştırıyor?	Haber sitesine haber eklerken daha hızlı yapıyoruz	Haberleri öncelikle kendimiz yazmaya çalışıyoruz.
Haberi yapay zekâ yazdıktan sonra üzerinde düzeltme yapma ihtiyacı hissediyor musunuz?	Düzeltilmesi gerekli	Düzeltilmesi gerekli
Sizce yapay zekâ ileride gazetecilik mesleğini yapanların yerini alır mı?	Hayır, alamaz	Hayır, alamaz

Yapay zekânın gazetecilikte kullanım amacı, temel olarak haber toplama, derleme ve yayınlama aşamalarında yayıncılara kullanım kolaylığı sağlamasıdır. Bu süreçler büyük medya kuruluşları için hazır bir düzenin rutin bir işiyken, butik haber siteleri için oldukça maliyetli ve zaman gerektiren işlerdir. Geleneksel medyada haber toplama çoğunlukla haber ajansları

aracılığıyla yapılmaktaydı. Diğer yandan, kendi muhabirleri ile haberleri oluşturan medya kuruluşları önemli bir organizasyon yapmak zorundaydı. Haber toplama faaliyetleri her açıdan maliyetli bir süreci beraberinde getirmekteydi. Yapay zekânın haber üretim sürecine dâhil olması ile birlikte internetin farklı yerlerinden veriler toplanarak çok daha düşük maliyetli haber toplanabilmektedir (Yavuz, 2023: 18).

İleri Gazetesinde çalışanlar en çok yapay zekâyı haber metnini yazarken özellikle haber başlıklarını üretirken kullandıklarını belirtmişlerdir. Çamlık Gazetesi çalışanları ise haber üretim sürecinde daha fazla kullandıklarını söylemişlerdir.

'Yapay zekâyı en çok hangi haber türünde kullanıyorsunuz?' sorusuna İleri Gazetesi çalışanları ulusal haberlerde genellikle spor, finans, hava durumu gibi rutin haberlerde kullandıklarını belirtirken, Çamlık Gazetesi çalışanları ise haber türü fark etmeksizin her türlü haberde kullandıklarını iletmişlerdir.

İleri Gazetesi çalışanları her gün sıklıkla yapay zekâyı haber üretim süreci içerisinde kullandıklarını söylemişlerdir, ancak çamlık gazetesi çalışanlarının ise gün içerisinde daha az kullanmaya çalıştıkları ve haber metinlerini genellikle kendilerinin yazdığı belirlenmiştir.

Gazete çalışanlarının hepsi yapay zekâyı kullanabilir durumda mı kullanıyorlar mı? Sorusuna İleri Gazetesi çalışanlarından biri: *'Bu zaman zaman değişiyor. Muhabir arkadaşlar editör arkadaşlara göre daha az kullanıyor. Çünkü muhabir arkadaşlar haberleri masa başında değil, alanda hazırlayıp geliyor. Yapay zekâyı sadece başlık konusunda danışabiliyorlar. Bir de habercinin yapay zekâdan yararlanabilmesi için onu tanıması bilmesi, doğru sorular yöneltmesi gerekiyor.'* şeklinde cevap vermiştir.

Diğer çalışanlar ise, sadece haber sitesine haber ekleyenlerin yapay zekâyı yoğun olarak kullandıklarını söylemişlerdir.

Çamlık gazetesi çalışanlarının hemen hemen hepsinin az çok yapay zekâyı kullanmayı öğrendikleri ve genellikle haber başlığı bulmakta kullandıkları belirlenmiştir.

Her iki gazete çalışanları da yapay zekânın gazetecilik mesleği açısından olumlu bir gelişme olduğunu düşünmektedir. Ancak çok sık kullanıldığında haberlerin birbirine benzer olacağını özgünlüğün kalmayacağını söylemişlerdir.

Yapay zekâ haberciliğinde, metin içindeki kelime seçimleri algoritmalara yazılan komutlar aracılığı ile yapılmaktadır. Hangi haberin hangi kaynaktan çekilmesi gerektiği, haber takibine gönderilmiş olan

muhabir gibi yapay zekâ tarafından bu kez çok daha verinin takibi ile gerçekleştirilmektedir. Yapay zekânın ilgili web sitelerinde yayımlanan haberlerin tamamının üretiminde söz sahibi olduğu belirtilen haber sitelerinde ise yapay zekâyâ daha farklı türden bir misyon yüklenmiş olduğu görülmektedir (Ay, 2023: 417). Bu sitelerde yapay zekâ bir muhabir gibi çalışarak bütün haberleri üretmekle sorumlu uygulama olmaktadır. Ancak bu süreçte de gazetelerde haberlerin bilgilerini girecek bir elemana ihtiyaç duyulmaktadır.

'Yapay zekâ haberleri kaç dakikada oluşturabiliyor' sorusuna yine her iki gazete çalışanları da olayla ilgili bilgileri verdikten sonra 1-2 dakikada metnin oluşturulabileceğini belirtmişlerdir. Ayrıca yapay zekânın gazetecilerin işlerini çok hızlandırdığı ve bu sayede çalışanların zamandan tasarruf ettikleri belirlenmiştir.

Yapay zekâ teknolojisinden faydalanılarak gerçekleştirilen gazetecilik uygulamaları, geleneksel kitle iletişim araçlarında olan zaman ve mekân gibi eşzamanlılık durumunu, ekonomik kaynak vb. ihtiyaçları ortadan kaldırılabilecek ya da en aza indirebilme olanağı sağlamaktadır. Bunların yanı sıra editoryal işlemler ve yayın sürecine ilişkin ihtiyaçlar da azalmakta ve farklılaşmaktadır. Sonuç olarak yapay zekâ uygulaması hem medya sektörlerindeki kolektif işleyişi hem de üretim ve paylaşım sürecinin her aşamasında duyulan insan emeği ihtiyacını daha da azaltarak yoluna devam etmektedir (Kaya Erdem, 2021: 889).

'Haberi yapay zekâ yazdıktan sonra üzerinde düzeltme ihtiyacı hissediyor musunuz?' sorusuna ise bir İleri Gazetesi çalışanı; *'Kesinlikle. Çünkü henüz tam anlamıyla doğru kelimelere hâkim değil. Bazen abartılı süslü kelimelere yer veriyor, yanlış rakamlar ve yanlış bilgiler sunabiliyor, bunu istemiyoruz elbette. Bu sebeple o yazdıktan sonra haberler yoğun bir kontrol alanımıza giriyor.'* şeklinde cevap vermiştir.

Aynı zamanda diğer gazete çalışanları da yapay zekânın yazdığı haber metinlerinin yeniden düzeltilmesi gerektiği bazı fiilleri yanlış yazdığını söylemişlerdir.

Son olarak, *'Sizce yapay zekâ ileride gazetecilik mesleğini yapanların yerini alır mı?'* sorusuna ise yapay zekânın gazetecilerin işlerini sadece kolaylaştırabileceğini ancak gazetecilerin yerini asla alamayacağını, gazetecilik mesleğinin sadece metin yazmaktan ibaret olmadığını, gazetecilerin insanlarla ilişki kurduğunu ve olaylarla ilgili bilgileri toplama noktasında gazetecilere her zaman ihtiyaç olacağını belirtmişlerdir.

Elbette ki yapay zekânın ileride bazı mesleklerin yerini alabileceği tartışmaları bulunmaktadır. Özellikle iletişim alanına bakıldığında bu mesleklerin başını gazetecilik, içerik üreticileri ve reklamcılık gibi meslekler çekmektedir. Uygulamanın belirli bir kelimeler verildiğinde onunla ilgili metni hızlı ve kaynağı belirsiz bir biçimde ortaya koyabilmesi en önemli özelliği olarak göze çarpmaktadır. Belirli bir konuyla ilgili içerikleri toplaması, onu bir haber formatında tasarlayarak sunabilmesi ve bunu yaparken daha önceden yazılmış olan metinlerden farklı olarak sunabilmesi sebebi ile gazetecilik alanında sıklıkla kullanıldığı ve gelecek dönemlerde de kullanılmaya devam edeceği öngörülmektedir. Bu durum, ileride haberciliğin geleceğini etkileyeceği tartışmalarını başlatırken, bazı kimseler ise işi daha da ileri götürerek habercilere hiç gerek kalmayacağı gibi söylemlerde bulunmaktadır. Fakat her ne olursa olsun bu teknolojinin bir teyite ihtiyaç duyması sebebi ile insan kontrolünün olması önemli olmaktadır. Diğer yandan, yaratıcılık gerektiren başlık, metin ve görsel oluşturmak için geleneksel yöntemlerin yerini yapay zekânın alması muhtemeldir (Koçyiğit ve Darı, 2023: 436).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak, Yozgat İleri ve Çamlık Gazetesi çalışanları ile derinlemesine görüşme yapılan bu çalışmada, gazetecilerin yapay zekâyı sıkça kullandıkları, özellikle rutin haberlerde ve başlık bulma konusunda yapay zekâdan yardım alındığı, genellikle haber metnini yapay zekâ yazdıktan sonra düzeltme gereği hissedildiği belirlenmiştir.

Bunun dışında, yapılan çalışma sonucunda, gazetecilerin düşüncesine göre, yapay zekânın gazeteciliğin yerini alamayacağı ve her zaman gazetecilik mesleğinin geçerli olacağı anlaşılmıştır.

Gazetecilerin zamandan tasarruf etme noktasında yapay zekâyı başvurmaları doğru bir davranış olabilir, ancak her haberi yapay zekâyı yazdırdıklarında gazete sayfalarında özgün ve özel haberlerin azalacağı ve kopyala yapıştır şeklinde yapılan haberlerin artış göstereceği söylenebilir. Bu nedenle gazetecilerin yapay zekâ kullanımlarında bu konuda özellikle dikkatli olmaları önerilmektedir.

Habercilik dünyası hem profesyonel gazeteciler hem de genç iletişimciler cephesinde yaşanan teknolojik gelişmelerin geldiği noktayı yakalamak zorundadır. Şartları gazetecilik mesleğinin dışındaki aktörler tarafından belirlenmiş bir habercilik ortamının ne habercilere ne de topluma bir katkısı olmayacaktır. Veri gazeteciliği, algoritma, bilgi görselleştirme, yazılım, sosyal ağ analizi gibi alanlarda hem akademik hem de sektörel anlamda eğitim ihtiyacı bu anlamda önceliklerin başında gelmektedir (Işık,

Ölçekçi ve Koz, 2022: 1270).

Son olarak, yapay zekânın doğru kullanıldığında, gazetecilerin işlerini çok kolaylaştırdığı, ancak sık kullanıldığında gazeteciye haber yazma açısından körelttiği ve haber sitelerinde haber metinlerinin aynılaşmasına neden olabileceği belirlenmiştir.

Bu çalışmayla, Yozgat İleri Gazetesi ve Çamlık Gazetesi çalışanları özelinde, gazetecilerin yapay zekâ ile ilgili düşünceleri belirlenmek ve iki gazete çalışanları arasındaki farklılıkları ortaya koymak da amaçlanmıştır. Çalışma, bu yönüyle de gazetecilik alanına katkı sağlamaktadır.

Ayrıca araştırma bu konuda ileride yapılacak olan çalışmalara yol göstermesi ve gazetecilere haberlerini oluşturma aşamasında yapay zekâ uygulamasını kullanırken fikir verebilmesi açısından da önemlidir.

KAYNAKÇA

Ay, A. (2023). Gazetecilik 4.0: Yapay Zekâ Haberciliğinin Güncel Örneklerine Yönelik Bir İnceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 14 (38), 412-435.

Etike, Ş. (2023). Yapay Zekâ ve Haber Üretim Süreci: Tanımlar ve Uygulamalar. *Türkiye Medya Akademisi Dergisi*, 3 (6), 588-609.

Gürcan, H. İ. & Bekiroğlu, O. (2007). Türkiye’de İnternet Gazeteciliği Açısından Yerel Basının Genel Görünümü ve Bölgeler Arası Bir Değerlendirme. *Selçuk İletişim Dergisi*, 5 (1), 22-29.

Güzeldemirci, İ. C. (2024). İçerik Üretiminde Yapay Zekâ Araçlarının Kullanımı. *ENTIS Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 3, 44-52.

Hess, K. & Waller, L. (2017). *Local Journalism in A Digital World: Theory and Practice in The Digital Age*. Bloomsbury Publishing.

Işık, U., Ölçekçi, H. ve Koz, K. A. (2022). Yapay Zekâ ve Algoritma Ekseninde Gazeteciliğin Geleceği ve Toplum İçin Anlamı. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder)*, 10 (2), 1248-1275.

Kaya Erdem, B. (2021). Yapay Zekânın Medya ve Yayıncılık Alanına Etkisi. *TRT Akademi*, 6 (13), 897-903.

Koçyiğit, A. ve Darı, A. B. (2023). Yapay Zekâ İletişiminde ChatGPT: İnsanlaşan Dijitalleşmenin Geleceği. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7 (2), 427-438.

Milena, Z. R., Dainora, G., & Alin, S. (2008). Qualitative Research Methods: A Comparison Between Focus-Group and in-Depth Interview. *Annals of the University of Oradea. Economic Science Series*, 17(4), 1279-1283.

Moran, R. E. & Shaikh, S. J. (2022). Robots in The News and Newsrooms: Unpacking Meta-Journalistic Discourse on The Use of Artificial Intelligence in Journalism. *Digital Journalism*, 10 (10), 1756-1774.

Özçağlayan, M. & Yeniceler Kortak, İ. (2023). Medya Takip Merkezleri Üzerinden Türkiye’de Yapay Zekânın Medyadaki Kullanımının Değerlendirilmesi. *The Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 13 (3), 700-714.

Özsalih, A. (2023). Yapay Zekâ Yoluyla Oluşturulan Sahte Haberlerin Medya Gündemini Belirlemesi. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication – TOJDAC*, 13 (3), 533-550.

Öztürk Çelebi, G. (2024). Robotlar Çağında Gazetecilik. *İletişim Çalışmaları Dergisi*, 10 (2), 138-152.

Şahin Başfıncı, Ç. ve Koç, N. (2023). İletişim Alanındaki Mesleklerde Yapay Zekâ Uygulamaları: Mevcut Durum Analizi Ve Alan Yazın Taraması. *Karadeniz İletişim Araştırmaları Dergisi*, 13 (1), 121-148.

Şeker, M. (2005). Yerel Gazeteler ve Resmi İlan. *Selçuk İletişim Dergisi*, 4 (1), 101-115.

Tejedor, S. & Villa P. (2021). Exo Journalism: A Conceptual Approach to A Hybrid Formula Between Journalism and Artificial Intelligence. *Journalism and Media*, 2, 830–840.

Uslu, F. ve Demir, F. (2023). Nitel Bir Veri Toplama Tekniği: Derinlemesine Görüşme. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 40 (1), 289-299.

Wilczek, B., Haim, M., & Thurman, N. (2024). Transforming The Value Chain of Local Journalism With Artificial Intelligence. *AI Magazine*.

Yavuz, V. (2023). İnternet Haberciliğinde Yapay Zekâ, (Ed. V. Yavuz & E. Gençyürek) Dijital İletişim ve Medyada Yeni Trendler, Konya: Eğitim Yayınevi.

Yeniceler Kortak, İ. (2022). Yapay Zekâ ve Haber İlişisine Kullanıcı Gözünden Bakmak: Sosyal Medyada Robot Haber Spikerlerine Gelen Yorumların İncelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 32 (2), 699- 710.

İnternet Kaynakları

Çamlık Gündem, (2017). Yozgat Çamlık Gazetesi Yeni yayın hayatına başlıyor!, <https://www.yozgatcamlik.com/haber/15939276/yoztatcamlik-gazetesi-yeni-yayin-hayatina-basliyor> Erişim Tarihi: 02.07.2024.

Gürgen, N. N. (2022). İleri gazetesi sorumlu yazı işleri müdürü Seyfi Çelikkaya: "Yozgat'ın en etkili gazetesi olduğumuzu söyleyebilirim", <https://haberkudar.com/ileri-gazetesi-sorumlu-yazi-isleri-muduru-seyfi-celikkaya-yozgatin-en-etkili-gazetesi-oldugumuzu-soyleyebilirim> Erişim Tarihi: 02.07.2024.

Yozgat Çamlık Gazetesi, <https://www.yozgatcamlik.com/> Erişim Tarihi: 01.05.2024.

Yozgat İleri Gazetesi, <https://www.ilerigazetesi.com.tr/> Erişim Tarihi: 01.05.2024.